

**Előfizetési árak:**

Egész évre	12 ft.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
— Egyes szám 4 kr. —	

**Kiadóhivatal:**  
Plett Fer. Pál könyvnyomdája  
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,  
hová az előfizetések és a lap  
szétküldésére vonatkozó felszó-  
lamlások intézendők.

# TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám

hová a lap szellemi részét illető  
minden közlemény intézendő.

**Hirdetések**

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.  
Azonkívül az összes hirdetési  
irodáknak.

Megjelenik mindennap,  
vasár- és ünnepnapok  
kivételeivel.

## A délvidéki szini-szövetség és Nagybecskerek.

Nagybecskerek, július 13.

A „Torontál”-ban olvastam, a délvidéki sziniszövetség megtestesülésére vonatkozólag azt az érdekes hirt, hogy Verseczen lelkes szinügybarátok már 1200 forintot biztosítottak az ottani magyar szini-szezon tartamára, míg Pancsován mintegy száz bérletet hoztak össze a magyar társulat javára. Lugos, — a honnan a szövetség eszméje kiindult, — Fehértemplommal együtt szintén meghozza a maga áldozatát arra nézve, hogy egy egészséges és a négy városra beosztott erős, tervszerűen keresztülvitt magyar sziniidénnyel a kérdéses városokban egyszersmindenkorra gyökeret verjen a magyar Thália.

Mi sem természetesebb annál, mint hogy Nagybecskereken a szövetségnek ilyen komoly stádiumba való lépése egy részről örvendetes föltűnést keltett, de másrésztől némileg deprimáló hatással van az erősen magyarosodó nagy megyei központra, és önkénytelenül támad a magyar kulturális haladás minden igaz hívében a kérdés, hogy miért maradt ki éppen Nagybecskerek e fontos közmívelődési aktusból annyira, hogy szinte nélkülünk formálódik testté a délvidéki szinészet jövőjének ígéje?

Egyáltalán nem találok célravezetőnek most és e helyen rekriminációkba bocsátkozni; fölösleges és idejét mult okoskodás volna azt találgatni: miért és hogyan kerültünk mi az ügy demarkációs vonalán túlra, mert szerény észrevételeim csupán arra céloz, hogy tárgyalagos diskusszióvá tegyem azt a kérdést: Vajjon Nagybecskerek végleg kiesettnek tekintheti-e magát az idénre a szini-szövetségből?

Részemről, habozás nélkül engedek ama meggyőződésnek, hogy csupán tőlünk függ, hogy a szövetségbe idejekorán be-

léphessünk, és hogy a szövetség társulata Nagybecskerekre is kiterjessze működését abban a mértékben, a mennyiben fizikális ideje engedni fogja.

A bekövetkezendő sziniévad beosztása, ugylátszik még nem történt meg. De még a társulat végleges szervezéséről sem olvashattunk egyáltalán semmit. Annál valószínűbbé válik tehát a lehetőség, hogy Nagybecskerek belépjen a szövetségbe, és egyúttal befolyást gyakoroljon a maga érdekében egy a szezon időleges beosztására, mint a társulat helyes szervezésére nézve.

Az egyedüli föltétel az volna, hogy a szezon tartamának megfelelő áldozattal járuljon Torontál központja is a szövetség létesítéséhez, kiegészítéséhez. Ebben a tekintetben az első támaszt a megye intézőinek a magyar szinügy iránt tapasztalt áldozatkész érzékében látnám, és remélném. Senki nem kételkedik abban, hogy — ha rövid idő alatt számottevő mozgalom indul meg Nagybecskereknek a szövetségbe való vonása mellett, — a megye intéző férfiai készek lesznek a megyei rendelkezési alpból a megyei szinügyre évenként szánt 500 frtot, vagy annak tekintélyes részét a szövetség illetén módon való létesítésére áldozni. Ha e készpénzbeli segélyhez, egy gondtal gyűjtött bérlet közvetett segélyét vesszük, alig lehet képzelnünk, hogy a szövetségbe való lépésünk pillanatra is kérdéses lenne. Maga az inicziátiva — hivatalos, vagy magánértekezleti uton, — már könnyen menne, csak rövid idő alatt kellene annak bekövetkeznie. Meg vagyok róla győződve, hogy egy átirat, — melyben az anyagi hozzájárulás körvonalaztatnék, — a legkészségebb fogadtatásra találja a krassószörényi főispánnál, mint a szövetség buzgó kezdeményezőjénél, és csakhamar bevégeztet tényré válna az öt város szövetsége, végzetlen hasznára és komoly, végleges állandósítására a délvidéki magyar szinészetnek, mely a kilátásba helye-

zett állami segély idejéig a maga lábán is erősen járhatna.

Akkor, midőn a délvidéki magyar szinészet ujáteremtésére nézve ilyen komoly intézkedések fogantatottak a szomszédban, a példásan magyarosodó Torontál nem maradhat ki e nemes akcióból és bizonyára nem is fog attól részvétlenül elfordulni.

Törös Tivadar.

**Képviselői beszámoló.** Esterházy Mihály gróf orsz. képviselő e hó 16-án tartja Szempcezen beszámoló beszédét. Ez alkalommal vele utazik Apponyi Albert gróf is, aki ez alkalommal fog válaszolni Eötvös Károly azon beszédére, melyben azt állította, hogy a nemzeti pártnak semmiféle elve nincsen. Politikai körökben érdeklődéssel néznek a bekövetkező viaskodás elé.

**Vád alatt.** Említettük már, hogy az Avakumovics kormányt vád alá helyezték. A vakumovics tegnapelőtt megjelent a belügy és külügyminiszteriumban és ott beszerzett néhány oly adatot, amik védelméhez szükségesek. Ribaracs Karlsbadban kapta a július 15-ére szóló meghívót és már is utban van Belgrád felé.

## Védekezés a kolera ellen.

Hieronymi belügyminiszter — mint már említettük is, körrendeletet bocsátott ki a kolera elleni védekezés ügyében. A körrendelet valamennyi vármegye törvényhatóságának szól és a következőleg hangzik:

Több külföldi európai államban szörvényszerűen előfordult koleraeset és a hazánkban helyenkint fellépett heveny gyomor- és bélhurut gyanúja és aggasztó esetei arra indítanak, hogy a melegebb nyári időszak közeledtével ismételve felhívjam a törvényhatóságot az általam folyó évi február hó 29-én kiadott 5856. számú körrendelet erélyes és gyors végrehajtására.

Ezen felhívással kapcsolatosan további intézkedések végett a következőket rendelem el:

Tegye a törvényhatóság a járási főszolgabíráknak, a járási orvóknak, illetve a rendezett tanácsú városok polgármestereinek, rendőrkapitányainak és városi orvosoknak a legszigorubb felelősség terhe alatt teljesítendő köteles-

Néhány percz alatt már élénken lobogott a láng.

Ezután pedig elővettem azt a nagy üveget, a melyben valamikor cognac volt, most azonban csak szilvapálinkám van. Midőn vendégem ezt észrevéve, oly élénk mozdulatot tett, mely azonnal biztosított arról, hogy rövid idő múlva vissza lesz adva az életnek.

Ebben nem is csalódtam.

Lassanként a szoba is kezdett kellemesen ámelegedni, meg az én vendégem is.

Valódi mesteri jártassággal üríté ki a poharakat s csakhamar egészen magához tért.

Most kölcsönös bemutatás után meg tudhattam, hogy vendégem egy „szerencsétlen viszonyok” között élő jegyző-bojtár a közeli X faluból.

Hogy szerencsétlen, abban egyáltalában nem kételkedtem, hogy pedig valami „jegyző-bojtár” lehet, arról már megvoltam győződve az első pillanatban.

Kopott ruha, penzióképes kalap, szintvesztett nyakkendő s hónapos gallér, ezer mind oly dolgok, hogy már kezdettől fogva bizton hittem ama sejtélemlenek, hogy ebben a lényben egy kollégám rejtőzik.

Miért ne gondolhattam volna ezt? Hiszen ép’ az imént olvastam egy ajánlatot, a melyben egy jószívű falusi nótárius egy kellő jártassággal bíró irnokot keres magához, akinek havi fizetése lesz teljes ellátás (mosás, világítás és ágyneműn kívül) és még havi 5 frt, szóval öt osztr. ért. forint. (Ejnye de rangos!)

Nem csoda tehát, ha az én kollégám is ily „szerencsétlen viszonyok” alá jutott.

En azonban méltányolni tudtam sokat szenvedett kollégám gyötrelmeit s hogy újabb fájdalommal ne tetézzem azt, nagyon óvakodtam még csak távolról is érinteni szerencsétlen sorsát.

## A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

### Az én kollégám.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

Miként más szegény emberek szoktak, én is kint laktam a falu végén, egy rozszant vakolatlan putriban.

Lakásomon túl még csak egy ház volt; abban lakott az érdemes falu gyepmestere; azontul pedig kezdetét vette a nagykiterjedésű rónaság.

Zimankós téli idő volt. A falu egyik éjjeli öre esti nyolcz órát fújt tehénaszarvból faragott kürtjével és a midőn elfújta, akkor beállott azonnal az az ijesztő falusi csend, melyet nem szakít meg más, csak az ebek iszonyu vonítása.

Majd egy csöngős szán sikamlott végig szélsébesen. élénk zajjal a csendes utcán és azután siri csend honolt mindenütt.

Egyedül voltam szobámban. A falu intelligenciájára (jegyző, pap és két tanító) ily időben már Morpheus karjaiban szokott pihenni. Ők már nem igen törődnek a vén világ viselt dolgaival, sem mulandó örömeivel, ők már csak önmaguknak akarnak élni. Egyedüli s legszerettebb ideáljuk Morpheus.

Igy tehát, hogy ne alkalmatlankodjam, sehoh az aludni vágyó uraknál, ottthon maradtam kis szobámban és ásitgattam ott rettentős nagyokat.

Oda húzódtam volna kályhám mellé, de hasztalan; mióta a fám elfogyott, sehogysem akart megmelegedni: Sőt mintha még ő is ellenkezni akarna velem, örökké cimborálnak benne a fagyos szelek, mintha legalább is egy összetett szerkezetű fujtatót kellene mozgásba hozniok.

Tehát, hogy ne fázzam, magamra terítém

téli kabátom és azon egyszerű témán kezdtem törni a fejemet, — a mi fölött a falusi ember naponként sóhajtozik, — hogy ugyan mit csináljak?!

Unatkoztam rettentős módon. Egész súlyával nyomta vállamat ez a magános élet s egész önkéntelenül tértem ama gondolatra, miért nem vagyok én nő? (oda se néznék most a hideg szobának!)

Még el sem sóhajtottam e gondolat után magamat, mikor iszonyuan kezdett valaki zörgetni az ablakon.

— Hála Istennek! Ez be akar jönni, — gondoltam nem csekély örömmel és kirohantam ajtót nyitni. Örömben nem is kérdeztem, hogy — „ki az?”

Egy magas, didergős alak volt, hidegtől vaczogó fogakkal. (Istenem, akár egy csontváz!) Széllal bélelt ruhája a dértől hófehér volt s a kemény fagytól olyan sajátoszerű hangokat adott, hogy szinte megijedtem tőle. Ő pedig rám sem hederített, hanem minden szó nélkül s tőle telhető gyorsasággal futott be a szobába. Midőn én is beértem, ő már egyre ölegette s szorongatta a jéghideg kályhát.

Kérdém aztán, kihez van szerencsém tulajdonkép s honnan jön? Felelet helyett csak didergett borzasztó módon.

Beláttam most, hogy egy élet forog kérdésben, tehát sürgősen eselekednem kell.

De mit tegyek? Tűzrevalóm nincs, a szomszédok pedig már alszanak, s különben sem állok velük békés lábon, tehát nem kérhetek tőlük segélyt. A szerencsétlenem pedig segítenem kell, mert különben megtörténhetik, hogy itt fagy meg.

A nagy szükségben végre megfejtém a rébuszt. Az ágyból kiszedtem néhány deszkát, összeszedtem minden papírost s meggyújtottam.

ségükre az alábbi intézkedések haladéktalan foganatosítását, u. m.:

1. A város, illetve községek területén az 1876. t. cz. 141. §-ának végrehajtása s általában a köztisztaság megőrzése a lehető legnagyobb szigorral és pontossággal eszközöltesse.

E czélból városokban a rendőrkapitány, községekben a községbíró, mindegyik az előjárás egy tagjával, hetenkint egyszer helyszíni vizsgálatot tartson, az utcák, terek, nyilvános épületek, nevezetesen vendéglők, korcsmák, kávéházak, cukrázdák stb., nemkülönbén a magánépületek helyiségeiben és udvaraiban a tisztaság és az egészségügyi rendszabályok megtartásának ellenőrzése végett s az e téren tapasztalt hiányok és mulasztások pótlásáról azok köztörvényi megtorlásának fentartásával az illető mulasztó költségére gondoskodjék.

Különös figyelemmel legyen a rendőrkapitány, illetve községi bíró arra, hogy az árnyékszék, pöczegődrök tartalma hetenkint kétszer megfelelő mennyiségű mésztejjel (1 kiló méz 4 liter vízben megoldva) fertőtleníttessék.

2. A mennyiben a városban vagy községben rossz vizet szolgáltató kut lenne, az hatóságilag elzárandó.

A folyam mentén vagy álló víz mellett épült községek lakói minden héten falragasz vagy dobszóval való közhírre tétel útján figyelmeztetendők, hogy a folyók vagy tavak vizéből merített vizet előbb forralják fel, azután hűtsék le, és csak az ilyen felforralt és lehűtött vízzel éljenek.

3. A községi előjáróság és a városi piaci rendőrség fokozott erélyvel és szigorral ügyeljen fel a husszemlére és az ártalmas italokat és ételeket kobozza el; a korcsmai zárórára fenálló szabályzatot pedig szigorúan tartsa be.

4. A városi és községi előjáróságok gondoskodjanak fertőtlenítő szerekről, az 1000 lakoson felüli községek járványkórház, a kisebbek pedig elkülönítő helyiségek, — s minden község ezek felszerelésének, ápolásának és hullabazáknak készenlétben tartásáról.

5. A város, illetve járás területén levő minden hatósági és magánorvos és minden szülésznő, külön egyénenként, a lakosság pedig közhírre tétel útján felhívandó arra, hogy általuk a legelső alkalommal észrevett gya. us, hasmenéssel vagy hányással járó megbetegedéseket a polgármesternél, illetve a községi bírónál azonnal bejelentessék.

A községi bírák kötelesek azon gyanus megbetegedéseket küldöncz útján vagy táviratilag azonnal a főszolgabíró tudomására hozni.

A főszolgabíró vagy rendőrkapitány minden ily esetet hatósági orvos közbejöttével megvizsgálja s arról az alispánnak táviratilag jelentést tenni tartozik, kinek feladata leendő ezt nekem táviratilag bejelenteni.

6. Ugy ezen rendeletem, mint a fentebb említett 5856/93. számú körrendelet végrehajtásáért első sorban a polgármestert, illetve alispánt, az egészségügyi szakfelügyelet igénylő intézkedésekért e városi, illetve megyei tisztifőorvost, másodsorban a járási főszolgabírót, rendezett tanácsú városok polgármestereit és járási, illetve városi orvosokat; továbbá a községi és körjegyzőket s az összes előjárókat teszem felelőssé.

Miként tölem tellett, vigasztalni kezdém, a mi a szilvapalinka segélyével nem is került nagy fáradságba.

Most azonban belátva azt, hogy a mai nagy munka után szükségem a nyugalom; végét vetetük tehát a szerény lakománknak.

Mindenek előtt ágyamat felajánlám — az illem kedvéért — a vendégnek, de az (nagy örömmel) nem fogadta el.

Ekkor összeraktunk minden ruhát, kis kabátot meg nagykabátot és rögtönözöttünk belőle egy vendégágyat.

Kicsit kemény volt, az igaz, de nem segíthetem rajta.

Kollégám meg előbb kiszorította az üvegből a maradékot s aztán ő is nyugodni tért.

Csakhamar mély álom borult szemünkre s rövid időre feledve lőn a mult.

A nap már jó magasan állott, a mikor felébredtem.

Vendégem még nagyon csendesen viselte magát; nem nyugtalanodott. Hogy ő is felébredjen, szólítani kezdém, kolléga ur! . . . kolléga ur! . . .

De az én kollégám még erre sem mozdult, felemeitem tehát fejemet, hogy meggyőződjem róla, vajon szándékában van-e már fölébredni . . . Szent Kleofás! A kollégámnak is, meg az ágyának is hűlt helye volt.

Kiugrottam gyorsan ágyamból s hamar észrevettem azt a szomorú tény, hogy a szoba üres. A vendég és a vendégágy eltűnt.

Oda volt minden ruhám.

No de mégis maradt valamim. Az ágy helyén hevert kollégám sokat szenvedett ruhája, a mit emlékül itt hagytam.

Még sem volt egészen rossz ember!

K. Kondoray László.

A községi (kör) jegyzők és községi bírák különösen az 1886. XXII. t. czikk 95. §-ára hivatkozással felelőssé teendők, ugy e rendelet, mint a fent idézett 5856/93. számú rendelet tartalmának az összes lakossággal való megismertetéséért.

Jelen rendeletemet több példányban kinyomva, a végből küldöm meg a törvényhatóságoknak, hogy azt a rendezett tanácsú városok polgármestereivel, a főszolgabírákkal, a hatósági, községi és körorvosokkal, a községi és körjegyzőkkel haladéknélkül közölje.

Budapest, 1893. évi július hó 9-én.

Hieronymi s. k.

Hasonló tartalmu rendeletet intézett a belügyminiszter valamennyi városi törvényhatósághoz is.

## HIREK.

— **Személyi hír.** Daniel László alispán ma délelőtt érkezett vissza hivatalos utjáról.

— **Városi közgyűlés.** Nagybecskerek városának képviselő-testülete f. hó 17-én hétfőn tartja rendes havi közgyűlését.

— **Nemeslelkű adomány.** Lapunk tegnapi számában volt alkalmunk megemlékezni Dessewffy Sándor eszabolgyi püspöknek a makói gimnázium javára tett adományáról s most egy újabbról kell megemlékeznünk. A nemeslelkű püspök ugyanis a szegedi tanítóképződe javára egy emeletes házat és most annak átalakítási költségeire 13.000 forintot adományozott.

— **Czimadományozás.** Ő felsége a király Pancsova város polgármesterének, Peter Pálnak, a belügyminiszter előterjesztésére a miniszteri fogalmazó címét és jellegét adományozta.

— **Nagybecskerek egészsége.** Dr. Haidegger városi főorvos jelentése szerint városuk közegészségi állapota június hónapban a mult hónapoz viszonyítva általában kedvező volt, a mennyiben az általános betegedés és halálozás, valamint a hevenyrágályos megbetegedések száma csekélyebb volt. A difteritiszjárvány még egyre tart, de a megbetegedések száma csekélyebb. Városunk lakosságának száma 22203. Elve született 69, halva született 1, meghalt 65 és pedig 7 éven alól 29, 7 éven feül 36. Hevenyrágályos betegségek voltak: Himlő 2, ronsoló toroklob 9, torokgyík 1, hasihagymaz 2, orbáncz 1, agylob 1, agyverőmleny 1, rángások 4, szervi szivbaj 3, tüdőlob 3, hörghurut és -lob 1, tüdőgyümő és sorvadás 8, bélhurut és -lob 5, bélrák 2, hashártyalob 1, veselob és brigthkór 3, görvélykór 1, veselületett gyengeség és alkathiba 6, aggkór 5, felakasztás 2, vízbefulladás 1, méhszenv 1, gerinczagylob 1, köszvény 1. A hevenyrágályzó körök közül járványos jellegű volt ronsoló toroklob (difteritisz).

— **A katonaság köréből.** A 29. gyalogezred Nagybecskereken állomásozó százada már holnapután elhagyja városunkat, hogy az ideiglenes gyakorlatokon részt vehessen. Derék katonáink f. hó 15-én délután indulnak Temesvárra. Onnan augusztus 2-án Bresztovácra mennek a századgyakorlatokhoz. Augusztus 12-én Lugosra az ezredgyakorlatokhoz. Augusztus 25-én Trnovára a hadosztálygyakorlatokhoz. Szeptember 6-án bevonulnak a zárógyakorlatokhoz, melyek szeptember 11. és 12-ik napján fognak megtartani, Bokszeg, Bucsyn és Dézna (Aradmegye) községei határában. Sok szerencsét és kitartást a nehéz utra!

— **Hangverseny.** Vadászfanfárok hangja szólalt meg tegnap este a „Korona“ szálló udvarán, s hívta nem ugyan vadászatra, hanem élvezetre a publikumot, mely eléggé tekintélyes számban gyűlt a fehér asztalok köré, s hallgatta a kürtök édes-bus dallamát. A kerekedő eső ugyan megzavarta az est szép hangulatát s a falak közé kergette a publikumot, mely oly jól érezte magát a szabadban, anélkül azonban, hogy ez a körülmény a concert hátrányára lett volna, mert valóban feladatuk teljes tudatában voltak a hangversenyzők, kik a budapesti opera zene karának tehetségét dokumentálták előttünk. A program is ügyesen volt megszerkesztve. Opera és egyéb áriák mellett a magyar népdal is igen lágyan hangzott felénk a kürtökből. Concertirozók és publikum egyaránt meglehetnek elégedve.

— **Helyettesítés.** Baránda község jegyzői állására, amely az ottani jegyzőnek Ozorán történt megválasztása folytán üresedett meg, Rehák István alispáni kiadó, ennek helyébe pedig Vecsera József központi irnok helyettesítettett.

— **Időjárás.** „Izzadunk“, ebbe a szóba foglalhatjuk bátran a helyzet szignaturáját. Nincs más mód mint estefelé a Bega hűsítő hullámai-ban keresni menedéket. Tegnap este, mintha az ég megsajnált volna bennünket, kikre most illik leginkább a bibliai mondás: Arczod verejtékében keresd meg mindennapi kenyeredet, egyszerre csak beborult az ég felettünk s óhajtvá, sóhajtvá tekintettünk az esőt adó égre, mely azonban csak

megtréfáltatott bennünket, mert mig másfelől felhőszakadások hire érkezik hozzánk, mi szárazon maradtunk s csak vonjuk a nap meleg, súlyos igáját.

— **Temesvár közigazgatási bizottsága** tegnap délelőtt ülést tartott, melyen a lefolyt félév eseményeiről számoltak be. A főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapot a lefolyt félévben határozottan javult s a járványos betegségek közül egyedül a difteritisz volt nagyobb fokú. A tanfelügyelő jelentése szerint a difteritisz-járvány miatt számos iskolamulasztás fordult elő. Az állami menedékházak dajkáinak kiképzésére a vallás- és közoktatásügyi miniszter 750 frt segélyt nyújtott, minélfogva 6 havi tanfolyam nyílt meg 10 jelentkezővel. Az állami tanítóképződe szeptember hó 1-én nyílik meg 3 évi tanfolyammal. Kádár Lajos alsófoku ipariskolai tanító elhalálozásával helyére Gráff János tanítót alkalmazták ideiglenesen. — A tankötelesek száma 4942. — Van Temesvárott 29 iskola, 127 rendes és 10 segédtanítóval. Az árvaszéki jelentés szerint: ez év első felében 29 gyám- és gondnoki számadás lett bemutatva. A gyámoltak létszáma a félév végén 2591, a gyámpénztár jelenlegi állása: 1.374.539 frt 66 egy fél kr. Volt 36 ülés, 73 tárgyalás. A pénztár minden rovasolásnál rendben találtatott. Miután még a közgazgatási bizottság elhatározta, hogy az új közkórház építésére a kórházi tartalékalapból 4000 forintot utalványoz ki, a bizottsági ülés véget ért.

— **Hymen.** Renger Frigyes, a délvidéken előnyösen ismert zeneszerző, a „Verseczi férfi dalárda“ karmestere f. hó 20-án vezeti ol-tárhoz Verseczen Walz Ernesztin kisasszonyt.

— **Osszetört kis leány.** Zsombolyán egy száraz malom kereké elkapta az ott játszó Wiedebach Mariska nevű tíz éves kis leányt és teljesen összetörte. Mire a forgó nagy kereket megállították, a szegény gyermek kiszenvedett. Nagy részvéttel temették el.

— **Rálőtt a szeretőjére.** A szerelmi drámák kifogyhatatlanok az alvidéki faluk történetében. Most egy fiatal germáni legény került a bíróság elé azért, mert rálőtt a szeretőjére. A neve Heges Márton s a kedvese volt neki Móra Mária nagyzsáni leány. A Mária leányasszony azonban elhagyta a legényt, a kiből föllázadt a heves delvér. Kettős csövű pisztolyt kerített elő s azzal az országúton rálesett a leányra. Amint ez jött, kiugrott a sűrűből, rálőtt, azután eldobta a pisztolyt, elfutott. A lővés szerencsére nem talált, a leánynak semmi baja sem lett. A merénlyöt elfogták.

## Táviratok.

**Az orosz trónörökös utja.**

Budapest, július 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az orosz trónörökös tegnap este utazott el Berlinből, ahol a legkitüntetőbb fogadtatás központja volt. A tegnapi tiszteletére adott ebédre 24 meghívót küldtek szét. A trónörökös a császárnétól jobbra ült. Tegnap este a német császár a Friedrichs strassei állomáson a trónörököstől a legszívélyesebben vett búcsut.

**Egy interview.**

Budapest, július 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A „Pesti Napló“ egyik tudósítója Bécsben meginterviewolta Agliardi nuncziust és az egyházpolitikai kérdésekről hosszasan beszélgetett vele. A nunczius kijelentette, hogy abszolute nem tud olyasmiről, mintha a magyar kormány és a római kuria közt kompromisszum miatt alkudozások folynának. A szentszék semmi formájában sem fogadja el a polgári házasságot és ragaszkodik a házasságnak az egyház általi kötéséhez. A szentszék és a magyar klérus közt az egyetértés teljes, s a helyzet annyiban változott, hogy a magyar klérus ezután nagyobb erélyvel fogja az egyház jogait védelmezni. A nunczius ezután sajnálatát fejezte ki a felett, hogy a sajtó nagyobb részben a klérus ellenségeinek kezében van. A katolikusoknak gondoskodniuk kell arról, hogy Magyarországon megfelelő hírlapok álljanak rendelkezésükre. A katolikus klérus nem keresi a kulturharcot, sőt kerüli ameddig csak lehet és biztosan hiszi, hogy Magyarország a kulturharczótól meg lesz óva.

A nunczius ezután kijelentette, hogy nemsokára Nagyváradra megy, a hol

Schlauch nagyvárad püspököt fogja meglátogatni.

Majd Stroszmayerrel kezdett el beszélgetni s többek közt a következőket mondta:

— Ne tartsanak tőle, nem árt ő a magyaroknak.

#### Szenzációs párbaj.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Vásonkeő ügyben történt összekocczásnak folytatása lesz. Eötvös ugyanis tegnap nemcsak maró gunnyal támadta meg Polónyit, de oly gyanúsítással illette őt, hogy Polónyi ma délelőtt Várady Károly országgyűlési képviselő és Sik Sándor ügyvéd által Eötvöst párbajra hívta. Általános a nézet, hogy ez incidensből kifolyólag is, de arra a vehemens gyűlöletre való tekintettel is, a mivel egymás ellen viseltetnek a párbaj a legszigorubb feltételek közt fog lefolyni.

Az előzmények ezek: Mikor Polónyi tegnap replikájában a szakértőket és az egyes tanúk kijelentéseit tette bírálat tárgyává, Eötvös közbeszólt:

— Ez sem igaz.

— Majd más uton veszek magamnak elégtételt, mondta Polónyi könyektől elfojtott hangon.

M. d. n. később Polónyi hosszabb beszéde végén az elnök felszólítására kijelentette, hogy egy negyed óra alatt beszédét befejezi, Eötvös odakiáltott:

— Hisz úgy se tartaná be a szavát, mely közbeszólásra csak dühöngve nézett Eötvösre és fenyegető kézmozdulatokat tett.

#### A Gaulois hire.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Gaulois azt írja, hogy Vilmos császár kezdeményező lépést fog tenni az általános lefegyverzésre. E szerint minden állam csak a legszükségesebb mértékben tartana katonákat. E hirt nem tartják komolynak.

#### A Vásonkeő-féle váltók.

Budapest, július 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Vásonkeő-féle váltók ügyében folyó tárgyalás ma még a szokottnál is nagyobb érdeklődés mellett folyt le. A termet nagy közönség foglalta el, akik közt több hölgy is várta lázas izgalommal az ítélet kihirdetését. Izgató jelenetekben ma sem volt hiány. Eötvös válaszolt Polónyi tegnapi beszédére és több ízben használt rá sértő czélzást. A bíróság a beszédek elhangzása után visszavonult ítélethez. A közönség izgatottan várta az ítélet kihirdetését, bár általános volt a nézet, hogy az ítélet — minthogy az ügyész elejtette a vádat és Polónyi sem tudott semmi konkrét adatot felhozni — csakis felmentő lehet. Nagy moraj között jött Kálosi elnök a törvényszék élén vissza. Azután halotti csend következett és a nagyszámú hallgatóság lélegzetét visszafojtva figyelt az elnökre. Kálosi elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint az összes vádlottak felmentettek a vád alól. Óriási éljenzés következett: Éljen az elnök. Éljen Eötvös Károly, kiáltották. Eötvös mosolyogva köszönte meg az ovációkat.

#### A német katona javaslat.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből sürgönyzik, hogy Caroláth hercegnek a két éves szolgálati időt illetőleg beadott javaslatát legközelebb fogják tárgyalni.

#### Az aradi takarékpénztár pöre.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Aradról jelentik, tegnap hirdették ki az ítéletet az aradi kereskedelmi és iparbank két volt tisztviselője, Bettelheim Vilmos és Spitzka Ágost ügyében. Az előbbi két esetben való sikkasztás, 12 esetben való okirathamítás és négyszeri család vétsége miatt három és fél évi fegyházbüntetésre és 5 évi hivatalvesztésre, Spitzka 10 esetben való sikkasztás és 25 esetben való okirathamítás vétsége miatt 4 1/2 évi fegyházra és hat évi hivatalvesztésre ítéltetett el. Az elítéltek és az ügyész feleltek.

#### Ravachol emléke.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ravachol kivégeztetése évfordulóján az anarkisták tegnap este népgyűlést tartottak Berlinben. A népgyűlést azonban az izgató beszédek miatt feloszlaták. A tömeg az anarkia éltetésével és rajongva oszlott el.

#### Nagy tüzek.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kapuvárról jelentik, hogy ott tegnap délután óriási tűzvész dühöngött. A nép minden kétségbeesett küzdelme hiába való volt, hat óra lefolyása alatt huszonöt ház és sok melléképület elégett. Növelte a veszélyt, hogy a lakosság legnagyobb része kint dolgozott a mezőkön, mire visszajöttek és kétségbeesetten kezdtek a tűz lokalizálásához, akkora a házak már leégtek. A szerencsétlen károsultak házai csak részben voltak biztosítva. Hir szerint két gyermek is benfulladt a tűzben. Idegrázó jelenetekben nem volt hiány. Az egyik gyermek anyja gyermeke után akart a tűzbe rohanni s csak nagynehézsen lehetett visszatartani. — Veszélyes tűzvész dühöngött Szokoly tolnamegyei községben is, itt is tizenöt ház égett el és sok melléképület.

#### A diákok rosszalása.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból jelentik, hogy tegnap este a Bullier-teremben mintegy 1000 diák gyűlt össze és rosszalásukat fejezték ki Dupuy miniszterelnök és Berenger szenátor eljárása telett.

#### VASUT-ÜGYEK.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolcz.

Pályázati hirdetmény. A magy. kir. államvasutak Zólyom állomásán az 1794-ik évi január hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek, ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra leendő bérlete iránt azaz 1896. évi december hó 31-ik napjáig ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik. Az 50 kr. bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Zólyom állomásán levő vendéglői üzletére 17731. számhoz felirattal ellátott borítékkazárt és lepecsételt, nem különben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok, az 1893. évi szeptember hó 15-ik napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége titkári hivatalához — posta útján térítvevény mellett — nyújtandók be. Bánatpénz fejében pedig 120 azaz egyszázhusz o. é. frt készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas érték-papírokkal — a nevezett üzletvezetőség gyűjtő-pénztáránál Miskolczon az 1893. évi szeptember hó 14-ik napja déli 12 óráig; betesendő. A vendéglői bérletére vonatkozó feltételek, a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II-ik emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is az. ajánlat tevőkről fel-tételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják. A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételét nem fogadják. A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre — szabadon válasszathasson. Miskolcz, 1893. július hó 8 án. Az üzletvezetőség. (Utánnyomás nem díjazatik).

#### REGÉNY-CsARNOK.

#### RAOULA.

Írta: Horváth Vilma.

XXII.

(38-ik folytatás.)

„Ekkor az, mit ön most elmondott, tagadhatlan tény — és kis Gézám nem lehet más, mint ama szerencsétlen Radzizovits hercegnő egyetlen kis fia. Most emlékszem is, a gyermek fehérneműje két egyszerű R. O. betűvel volt jegyezve.

„Azonnal haza sietek, hogy a szegény kis fiút anyjának visszaadjam.”

„De édes gyermekem, gondold meg — vága közbe higgadtan a nagynéné; — mar éjfelhez közel vagyunk és az idő kissé mégis szokatlanul lenne választva, talán elég idő holnap.”

„Nem, édes néném, sokszor egy percznyi halasztás egy élet szenvedést kíván, és különben is, egy oly szerencsétlen anyának gyermekével boldogságát adni vissza, s a talán épen szenvedő éjjét nyugalomra változtatni, — erre bármely időszak választható — s e szavaknál sietve hagyá el a bált.

#### XXIII.

Néhány percz multán Robertót egy fekete férfi dominó szolította meg.

„Uram! — kis értekezésem lenne önnel. Engedjen számomra néhány pillanatot.”

„Bocsánat, nem tehetem” — felelt Robertó — mert e pillanatban lehetlenséget követel tőlem — s e szavaknál tovább indulva rózsá dominójával, emezt készült elhagyni.”

De ez erőse megragadva a kapitány karját, határozottan folytató:

„De önnek kell nekem elégtételt adnia.”

„Vagy úgy? — felelt könnyelműen a kapitány, — ez a dolognak más irányt ad. Gyorsan tehát, mert jelenleg nincs vesztegetni való időm.”

„Bocsánat néhány pillanatra imádozt álarcszónóm,” — szolt rózsá dominójához fordulva Robertó, — ki a legkellemesebb kézmozdulattal bocsátá el udvarlóját.

De alig hagyá el a kapitány, midőn rögtön egy szürke dominó karján öltve kérde:

„Nős — mennyire vagyunk?”

„Ah! édes lovag, a legdicsőbben foly a dolog; — Robertó távolról sem gyanítja, hogy játék üzetik vele; — Raoula a féltékenységtől gyötörve e pillanatban hagyá el páholyát; — csak a hercegnő nyugtalanit, — miért nem jelent meg. — Ne vette volna levelünket? — Ekkor tervünk főczélja sikertelen.”

„Bizonyára megkapta azt, — felelt St. Avent lovag, — mert sajátkezüleg adám a kapusnak át; — de lehet, hogy természete nem féltékeny, — vagy talán már megszűnt szeretni Robertót.”

„Lehet,” — felelt odavetőleg a rózsá dominó. ki Romhay Terézia kisasszony volt; — mig ajkain megelégedett mosoly vonulva át örömittasan nyert jéteka miatt, el hagyá St. Avent lovag kíséretében a báltermet.

„Nos, — szolt Terézia haza érkeve, mély sóhajjal, — ha ezen szeretetreméltó St. Avent az esti áldozatom után sincs páratlan szerelméről meggyőződve — — úgy valóban nem értem, mily hősiesség végbevitelét követelheti még.”

Ezalatt a fekete dominó Robertót egy kocsihoz vezetve, udvarias kérelemmel szolt, hogy lépjen be.

„Tehát távozzam! — kiálta türelmetlenül a kapitány, — corpo di Bacco — ez most nem történhetik.”

„Uram! de becsületbe vágó dolog követeli.”

„Ekkor engednem kell!” — mormogá elégtelen Robertó, s a kocsit mind kettővel tavarobogott.

Robertó a kocsit szögletébe támaszkodva, szótlanul ült, elhatározva egy szót sem kérdeni s így társa nyilatkozatát megvárni.

De a fekete dominó mint rémalak egyenesen, mozdulatlan ült mellette; — egy taglejtéssel vagy hanggal sem árulá el gondolatait. Bizonyára még nem látá elérkezettnek az időt nyilatkozni.

Igy haladták végig az egész várost, s a csendet csak a kocsit erős kerekei, melyek nyikorogva törtek a kemény havat, szakították felbe.

Végre néhány faszor hóval bevont száraz ágairól gyanitva, Robertó a városligetben hívé magát; — a fasort keresztül haladva, egy térség tárult fel szeméi előtt, melynek kerek alakja, most szintén fehérbe burkolt fákkal környezve, sejtelmét valósitá.

A városerdő ezen része, mely nyáron divatszertű fogatok gyűlhelye, — télen s ily időben rendesen elhagyatott.

Itt a kocsit megállott, s a fekete dominó kinyitva ajtaját, könnyűséggel ugrott le, s udvarias kézmozdulattal kéré a kapitányt követésére.

Az éj sötét mindamelllett, hogy az ég boltozatán itt ott néhány csillag fénylik; de a hold nagy fekete fellegektől eltakarva, csak néha világítá ez adorjas tájat.

A földet vastag hólepel borítja, melyben minden lépésnél mélyen belesüllyed a láb.

(Folytatása következik.)

#### Szerkesztői üzenetek.

— P. Budapest. A „Torontál” pályázatának eredményét már közzétettük. Sajnáljuk hogy elkésztett dolgozatával. A mi megjegyzését a díj csekélységére vonatkozólag illeti, csak azt jegyezzük meg, hogy tudunk mi fővárosi lapokat a hol egy tárczáért 3 frtot fizetnek és tessék elhinni ez van olyan jó mint az Öné. Igaz hogy van lap a hol jóval többet adnak egy tárczáért, csak hogy — embere válogatja. Általános reflexiói az írói nyomorról szintén csak részben állanak, de hát Önnek van legkevésbé oka erről panaszkodni, mivel hogy az eddigiek után itélve Ön nem is író. Külömben pedig egy szóval sem vitatjuk, hogy Guy de Maupassant többet keresett a tárczáival mint — Kabos Ede.

— D. urnak helyben. Ön nagyon családik ha azt hiszi, hogy a Munkács mögötti Zápolya utcát nem fogják nivellirozni. Csak egy kis türelmet kérünk.

— P. D. Ószent-Iván. A szóban forgó adatokat a földmívelési miniszterium által kiadott könyvből vettük ki. Meglehet hogy oda is tévedésből került bele. Utána fogunk járni és annak idején majd értesítjük.

— T. Z. Legyen szerencsénk.

— Sz. Istvánföld. A kiadóhivatal már intézkedett.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Főmunkatárs: Hoitsy Jenő.

# VASUTI MENETREND.

Érvényes 1893. évi május hó 1-től.

Nagybecskerek-Nkikinda				Nagybecskerek - Versecz				Versecz - Nagybecskerek				Szécsány - Párdány			
Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	T. sz.	Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.
1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3
Versecz ind.	—	—	220	Budapest ny.p.u.ind.	700	—	Báziás ind.	405	1145	—	—	Budapest ny. p. u.	—	—	—
Párdány	—	—	350	Temesvár	950	—	Temesvár	—	12—	—	—	Nagybecskereken át ind.	700	—	—
Nagybecskerek	550	1225	740	Nagykikinda	320	—	Versecz	540	220	—	—	Szécsány	925	555	—
Ellemér	609	1244	803	Nagybecskerek	805	—	Verseczrét	547	225	—	—	Módos	946	622	—
Melencze	632	111	832	N.-Beckerek-Bpart	812	415	*Temespaulis	553	232	—	—	Fény	957	635	—
Kumán	649	129	854	*Sándor-udvar	827	435	Bethlentanya	601	242	—	—	Párdány	1008	638	—
Törökbecse-Aracs	715	204	932	Lázárföld.	841	452	*Szivattyutelep.	611	255	—	—				
Beodra	749	23	1009	*Pusztá Kenderes	845	451	*Laudontanya	618	305	—	—				
Karlova	800	249	1024	*Lajosmajor	955	508	Nagymargita	627	316	—	—				
Nagykikinda (v.) érk.	840	329	1104	Szárcsa	907	530	Zichyfalva	639	329	—	—				
Temesvár	—	520	454	Szécsány (vend.) érk.	919	545	Györgyháza	651	345	—	—				
Budapest	125	—	648	Szécsány ind.	934	600	Szécsénfalva-Ráros	—	—	—	—				
				Bóka	947	616	Istvánvölgy	706	402	—	—				
				Kanak	1004	636	*Óléc	714	412	—	—				
				*Óléc	1013	646	Kanak	723	424	—	—				
				Szécsénfalva-Ráros	—	—	Bóka	739	444	—	—				
				Istvánvölgy	1022	703	Szécsány (vend.) érk.	751	459	—	—				
				Györgyháza	1032	717	Szécsány ind.	801	514	400	—				
				Zichyfalva	1044	741	Szárcsa	814	531	42	—				
				Nagymargita	1059	802	*Lajosmajor	826	545	437	—				
				*Loudontanya	1108	812	*Pusztá Kenderes	833	546	447	—				
				*Szivattyutelep.	1116	822	Lázárföld	842	603	447	—				
				Bethlentanya	1129	835	*Sándor-udvar	853	617	457	—				
				*Temespaulis	1137	847	N.-Beckerek-Bpart	910	641	533	—				
				Verseczrét	1145	858	Nagybecskerek érk.	—	645	—	—				
				Versecz	1149	903	Nagykikinda	—	1104	—	—				
				Temesvár	—	317	Temesvár	—	454	—	—				
				Báziás	—	325	Budapest	—	648	—	—				

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggeli 5 óra 59 percig — a percek számjegyeinek aláhúzása által (600—599) vannak megjelölve.

A \*-gal jelzett állom. kon a vonat csak feltételesen e - vagy leszállás végett áll g.

## H i r d e t é s e k.

**Nyilatkozat.**  
 Alulírott Petry Jakab, ezennel nyilatkozatom, hogy Kovács Lajos urat azon szavaimmal, melyet erős felindulásomban ejtettem, megsérteni szándékomban távolról sem volt, de az esetben, ha Kovács ur magát sértve érzi, kijelentem, hogy mélyen sajnálom a történeteket, s úgy azon eljárásomért, melyet üzletében velem szemben követtem, valamint harmadik személyek előtt tett kijelentéseimért ezennel bocsánatot kérek.  
 Kelt Nagybecskereken, 1893. évi július hó 13-án.  
 (426—1.1) **Petry Jakab.**

986. szám 1893. (424—3.1)  
**Árlejtési hirdetmény.**  
 Melylyel ezennel közhírré tétetik, hogy Torontálmegye tekintetes törvényhatósági bizottságának 449. kgy. 6280. sz. 1893. határozatával Magyaritében egy községhez és jegyzői lak építése engedélyeztetvén, ennek vállalat utján eszközlése végett f. évi július hó 20-án délelőtt 10 órára Magyaritibe községéhez, az árlejtés ezennel kitűzetik, s arra a vállalkozni szándékozók ezennel meghivatnak.  
 A község által természetben adandó téglanyagon felül az előirányzott költségvetés 9894 frt 11 krt tesz ki.  
 Az árlejtés nyilvános szóbeli, melynek

befejezte után fognak a netáni írásbeli ajánlatok felbontatni.  
 Az árlejtés tartoznak az árlejtés előtt az előirányzott összeg 10 százalékát akár készpénzben, akár óvadékképes papírokban az előjárásnál letenni.  
 Az árlejtési feltételek, a műszaki tervek és a műszaki munkálat naponként a község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.  
 Kelt Magyaritében, 1893. évi július hó 3-án.  
**Arczfalvy Gyula,** **Patai Sándor,**  
 biró. jegyző.

386. b. v. sz. 1893. (427—1.1)  
**Árverési hirdetmény.**  
 Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a törökbecsei tekintetes járásbíró 711. polg. 1893. számú végzése által Farkas Iván nagybecskereki lakos végrehajtató javára Grósin Péra s társa mellenczei lakosok ellen 130 forint tőke, ennek 1890. év deczember hó 14-ik napjától számítandó 6 százalék kamatai s eddig összesen 51 frt 95 kr. perköltség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 384 frtra becsült lovak, kocsik, lószerszám, szarvasmarha, kukorica s egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 1892. polg. 1893. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis Melenczén a községhezánál leendő eszközlésére 1893. évi július hó 31-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóság ezen árverésen, az 1881. évi LX. tcz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.  
 Az elárverezendő ingóságok vételár. az 1881. évi LX. tcz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.  
 Kelt Törökbecsén, 1893. évi július hó 2-ik napján.  
**Rankovits István,**  
 kir. bir. végrehajtó.

**Sörtelepeket**

kíván felállítani Délmagyarország legnagyobb és legrégebb versenyképes söröződjé Magyarhon minden városában.

Jégverem és megfelelő biztosíték megkivántatik.

Szíves ajánlatok **Dratsay Lajos** Arad. czimzendők. (423-3.1)